

Endavant

Número 6, octubre de 1987

Portaveu dels socialistes de Catalunya

EDITORIAL

La comarcalització sectària de CDC

Hom no pot estar-se de comparar els procediments seguits per la Generalitat presidida pel President Macià amb els emprats per l'actual Consell Executiu. Aleshores el projecte de comarcalització va ésser fruit d'una estreta col·laboració entre la pròpia Generalitat i els Ajuntaments. Un projecte que suscità entusiasme i polèmica entre la ciutadania i que culminà en un projecte acceptat per totes les forces polítiques i socials, que comportava aproximar l'administració o l'administrat i configurar uns àmbits territorials (comarques) adequats a la realitat socio-econòmica i demogràfica del país.

El projecte de comarcalització que s'està desplegant en els nostres dies constitueix la cara contrària de la medalla. És ben conegut i notori que Convergència i Unió no han volgut acceptar el consens que els socialistes i altres forces polítiques parlamentàries han demanat reiteradament. El projecte de comarcalització s'ha formulat sense cap mena de contacte i col·laboració amb els ajuntaments, ni ha suscitat entusiasme en la societat catalana.

Com a mostra més d'aquesta marginació tenim la recent consulta municipal únic punt d'encontre entre els ajuntaments catalans i el Consell Executiu de la Generalitat, a través de la qual els primers havien de respondre si estaven d'acord o no de pertànyer a la comarca assignada a la llei. En primer lloc, constatar que el Consell Executiu ha obligat a què aquesta consulta es realitzés al bell mig de l'estiu, quan la societat està pràcticament paralitza-

da. En segon lloc constatar que el Consell Executiu, a través de diferents portaveus ha decidit no acceptar el pronunciament contrari de més de cent ajuntaments, que representen més de la meitat de la població catalana, ni interessar-se de per què més de quatre-cents ajuntaments no han respost a la consulta. Convergència i Unió no està disposada a modificar res d'un projecte polític fet a la mida dels interessos del seu partit, que crea uns Consells Comarcals constituïts en base al nombre de regidors i no dels vots (primer projecte limitatiu de la representativitat política aprovat a Espanya des de la restauració de la Democràcia), que seran dirigits a través de la figura d'un «comissari polític» anomenat gerent de la comarca. Per altra banda es tracta d'un projecte encaminat a restringir i limitar l'autonomia local mitjançant la utilització de tècniques dirigistes i centralitzadores que obligaran als ajuntaments a sotmetre's als criteris i recursos aportats pel Consell Executiu.

La dreta catalana pretén a través de les lleis territorials, recuperar l'hegemonia política que el sistema democràtic li impedeix tenir, per portar endavant sense traves ni controls intermedis els seus interessos, que no els de la població, com ja és constatable a l'àmbit de l'Àrea Metropolitana on els seus ciutadans poden perdre les obres i serveis programats i aprovats per la disolta C.M.B.

Esteve Tomás

LA FOTO DEL MES

L'Onze de Setembre

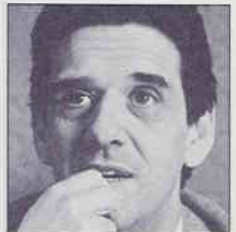
L'Onze de Setembre de cada any coincideix amb el que s'ha donat en dir la «rentree» política de la tardor. El partit va organitzar diversos actes a tot Catalunya amb motiu de la Diada d'enguany. En la foto, els companys Raimon Obiols i Joan Reventós, fent l'ofrena floral davant l'estàtua de Rafel Casanova a Barcelona.

SUMARI

Pàgines 2 i 3

Siscu Baiges entrevista Josep Maria Sala: «La gent del PSC vol discutir, no barallar-se»

Pàgina 4

Article d'Isidre Molas: Xile al cor

Pàgines 5 a 12

DEBATE

Una proposta federalista del Estado de las autonomías

Pàgina 13

Article de Jaume Sobrequés: La llei de museus, centralista i inacceptable

Pàgines 14 i 15

El PSC vist des de fora (2)
Opinions d'Eugeni Trias, Xavier Muñoz Pujol, Jordi Solé Tura i Antoni Gutiérrez

Pàgina 15

EL LLIBRE DEL MES:
«Unió Socialista de Catalunya», de Ricard Alcaraz

Pàgina 16

LA CAIXA DELS TRONS
per Jordi Garcia Soler

Josep Maria Sala: «La gent del PSC vol

Per Josep Maria Sala, secretari d'Organització del Partit dels Socialistes de Catalunya, aquest serà el quart Congrés que organitza. Cadascun d'aquests congressos ha tingut la seva particularitat. La trobada dels propers dies 11, 12 i 13 de desembre tindrà un tema estelar: el federalisme. D'aquesta qüestió i del conjunt del congrés és del que hem parlat amb Josep Maria Sala.

«El partit ha augmentat en 3.000 militants des del darrer congrés»

«La dreta clàssica, digui el que vulgui, l'únic que accepta és una certa descentralització administrativa»

«Valorem positivament la política econòmica del govern socialista si bé formulem algunes reflexions crítiques»

—Com es presenta la part organitzativa del congrés?

—Bé. Tindrà lloc a la Fira de Barcelona i hi assistiran 673 delegats, en representació de 15.150 militants, que és el cens actual. El Congrés passat teníem un cens de 12.360 militants; és a dir, que hi ha hagut un creixement d'unes 3.000 persones. I en relació al juny del 1982 aquest creixement ha estat d'uns 6.000 militants, ja que aleshores n'érem 9.126. Crec que és un creixement prou significatiu, tenint en compte, a més, que s'ha incorporat més gent, ja que en aquest període també hi ha hagut baixes.

Al Congrés hi haurà 270 delegacions procedents de les agrupacions locals i, com d'altres vegades, es dividirà en dues fases. Una primera fase en la que s'elabora la ponència marc i es distribueix a totes les agrupacions perquè elaborin o bé esmenes a la ponència marc o bé ponències alternatives sobre aspectes parcials o globals de la ponència marc. Tot aquest material tornarà a la Comissió Organitzadora del Congrés, elaborant-se la Memòria, amb la ponència marc, les esmenes i les ponències alternatives. Finalment, les agrupacions es posicionaran en funció de les diferents tesis. És a dir, hi haurà una fase de valoració global i una segona fase de posicionament envers els textos.

—Quines són les característiques fonamentals de la ponència marc?

—En primer lloc, hi ha una reflexió ideològica sobre el socialisme, els nous corrents i perspectives. S'hi inclouen tesis que jo considero interessants, com la de la societat dels dos terços, el tema dels joves, la seva incorporació social, l'atur juvenil, la modernització econòmica, l'Estat del benestar, els serveis públics i el futur de l'empresa pública, la democràcia econòmica, les empreses d'economia social i la democratització del funcionament de les empreses actuals, intervenció a Europa, la política de la pau... Seria una aportació del PSC al debat espanyol i europeu sobre el present i futur del socialisme.

El segon capítol seria la política espanyola i el que nosaltres en diem la modernització de l'Espanya democràtica i autonòmica. Aquí hi hauria dues grans línies d'anàlisi que fan referència a la política econòmica del govern i a la concepció de l'Estat, que és on s'ha llançat la proposta del federalisme.

Després hi ha el paquet de la política catalana, la formulació de l'alternativa programàtica dels socialistes catalans. Aquí hi hauria els eixos es-

Josep Maria Sala, secretari d'Organització del PSC

sencials del Manifest programa amb els que anirem a les pròximes eleccions. I també la formulació no tant d'una política d'aliances sinó de relació amb les forces de la nostra esquerra o del centre progressista, marcant la voluntat que l'alternativa al govern conservador que hi ha avui a la Generalitat no s'ha de basar en un sol partit sinó en un espectre de forces, però sense la necessitat de determinar aliances preelectorals. La idea és poder anar cadascú a les eleccions amb les opcions i sigles pròpies, i fer una campanya no de confrontació sinó de col·laboració amb aquestes forces afins, obrint la porta a la configuració d'una majoria al Parlament diferent de l'actual, cosa que nosaltres creiem que és factible.

El darrer capítol comprèn tota la reflexió sobre el model de partit, on caldria destacar-hi l'aspecte de la integració dels corrents que es posarà en marxa ja una mica en aquest Congrés. Es tractaria de facilitar la presència als congressos dels corrents d'opinió, complementant el mecanisme estrictament territorial que ha funcionat fins ara. Sense tocar aquest mecanisme territorial, perquè respon i reflecteix una part molt important de les inquietuds del partit, volem facilitar la presència dels corrents d'opinió. També cal destacar la voluntat de sectorialització, dotant el partit d'una estructura prou flexible com perquè no només les realitats territorials se sentin recollides en els esquemes estatutaris sinó també les realitats més sectorials, d'interessos professionals de tipus divers.

—La proposta federalista promet ser la «vedette» del Congrés

—Aquesta proposta, en principi, parteix d'una anàlisi positiva de l'evolució de l'Estat autonòmic. No es formula des de la crítica a l'actual Estat autonòmic sinó des de la satisfacció pel què s'ha assolit, considerant que el model que obre la Constitució del 78 ha permès resoldre el problema històric de l'organització d'Espanya i que s'ha avançat de forma notable últimament amb la finalització del procés de transferència de competències i amb la solució del problema del finançament.

Davant aquesta situació, que nosaltres creiem que és bona i satisfactòria, hi ha dues maneres d'actuar. La d'aquells que tenen una visió estàtica i es queden amb la satisfacció del que s'ha obtingut i punt, i la dels que, com nosaltres, pensen que cal plantejar-se cap on es mou l'Estat autonòmic. Creiem que l'Estat autonòmic corre el risc de moure's cap enrera i volem fixar un horitzó que garanteixi dues coses: per una banda, la consolidació i defensa de l'autogovern de Catalunya d'una manera molt clara i, d'altra, la formulació pel conjunt d'Espanya d'un projecte que englobi la situació específica de Catalunya en una perspectiva de solidaritat amb la resta de pobles espanyols. És en aquesta perspectiva que llencem la idea del federalisme.

Recuperem una vella idea de l'esquerra. De l'esquerra catalana, en primer lloc, però també de l'esquerra espanyola. I situem el debat de la construcció del nou Estat en un terreny de reflexió ideològica gens immediatista.

—Reaccions n'hi ha hagut de tots colors.

—Depèn. Ens hem trobat amb dos tipus de reaccions. La dreta s'ha oposat a aquest principi. La dreta o el centre-dreta, estatal, regionalista o nacionalista, s'oposa amb algunes excepcions a la nostra proposta. Unió Democràtica, per exemple, no s'hi oposa perquè ja s'havia manifestat federalista durant la República i abans fins i tot. En general, però, la dreta clàssica, la dreta representada per Aliança Popular, no creu en l'Estat autonòmic. Pot dir el que vulgui però en el fons l'únic que accepta és una certa descentralització administrativa. Després hi ha uns certs partits de dreta o de centre-dreta, regionalistes o nacionalistes, que tenen una visió típicament antifederalista. Són grups o partits que ni ara ni abans, ni a començaments, ni a mitjans ni a finals de segle s'han re-

discutir, no barallar-se»

conegut federalistes. És la tradició, molt ben definida per Maria Aurèlia Capmany, més foralista, més arrelada en el pensament carlí. Una tradició enfrontada històricament al plantejament més liberal, més d'esquerres, que intentava sempre incardinar Catalunya en un Estat federal com a millor forma per resoldre els problemes de l'Estat democràtic.

Des de l'esquerra hi ha hagut reaccions positives, tant des de l'espai socialista i comunista com també des de sectors nacionalistes d'esquerra, com Euskadiko Esquerra, que ha tingut una actitud de bona acollida. Després hi ha hagut crítiques, no tant al principi —des de l'esquerra és molt difícil criticar un principi que és un element d'identitat propi— com a l'oportunitat, basant-se molt en la constatació que l'Estat autònom ja va bé. En cap cas hi ha hagut una oposició de principi, radical.

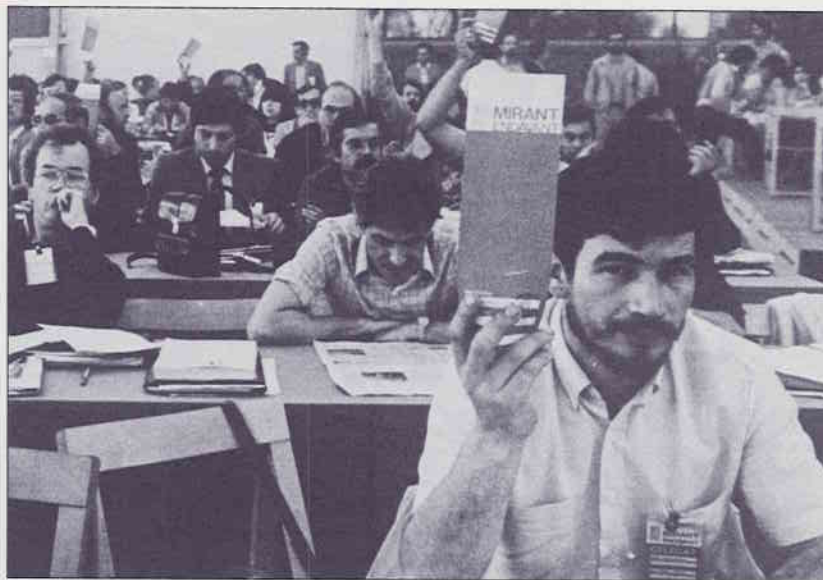
—Es preveu que aquest sigui un **Congrés conflictiu?**

—Jo no preveig grans conflictes. Espero, això sí, aportacions importants de les agrupacions. En principi, apareix com a corrent organitzat, i que a més ja ha manifestat la seva voluntat de participar en el Congrés, l'Esquerra Socialista. Segurament aportaran ponències alternatives i presentaran tesis en diferents temes. No conec cap altre corrent, en aquest moment, que no vol dir que no apareixin.

El que hi haurà bàsicament és una reflexió sobre tots els temes, però no espero grans discrepàncies. És possible que en les qüestions de política econòmica pugui haver-hi alguna discussió, ja que Esquerra Socialista ja ha anunciat que és a on està menys d'acord de la ponència marc.

Jo espero, però, que la ponència pugui ser assumida molt àmpliament inclús en l'aspecte de política econòmica també per bona part dels quadres sindicals del partit. És una ponència que valora positivament la política econòmica del govern socialista si bé formula algunes reflexions i suggeriments crítics. En tot cas, crec que aquest serà un tema de discussió segura.

També caldrà veure el debat sobre el federalisme i l'organització de l'Estat. No espero que hi hagi moltes discussions perquè el Consell Nacional del partit va aprovar la ponència marc sense vots en contra i només amb set abstencions, i els que es van abstenir han dit després que no era per la qüestió del federalisme sinó pel tema econòmic. Jo crec, que en conjunt, hi haurà més reflexió que confrontació.

Al cinquè congrés del PSC hi assistiran 673 delegats en representació de 15.150 militants

El PSC que va al cinquè congrés
Militants: 15.157

Homes: 12.232 (81%)

Dones: 2.925 (19%)

Distribució d'edats

De 18 a 25 anys: 2.091 (14%)

De 25 a 40 anys: 6.378 (42%)

De 40 a 60 anys: 5.008 (33%)

De 60 a 80 anys: 1.672 (11%)

Distribució segons el lloc de naixement:

Barcelona: 4.721 (33%)

Andalusia: 3.483 (24%)

Castella-LLeó: 1.246 (9%)

Tarragona: 993 (7%)

Lleida: 957 (7%)

Extremadura: 607 (4%)

Girona: 544 (4%)

Aragó: 353 (2%)

Múrcia: 328 (2%)

País Valencià: 282 (2%)

Galícia: 218 (2%)

Astúries: 102 (1%)

Altres: 1.223 (9%)

—El Congrés elegirà el candidat del PSC en les pròximes eleccions al Parlament de Catalunya?

—El Congrés debatrà i aprovarà els eixos bàsics del Manifest Programa amb què ens presentarem a aquestes eleccions, la política d'aliances i les alternatives del partit de Catalunya, però els candidats electorals els tria el Consell Nacional sempre. Altra cosa és que es cregui oportú que sigui un Congrés qui designi, ratifiqui o elegeixi el candidat a president de la Generalitat, però tot apunta que aquesta decisió la prendrà el Consell

Nacional, abans o després del Congrés.

—No s'està ajornant massa l'elecció d'aquest candidat?

—No. Les campanyes electorals d'un any, com les que ha fet Convergència, són un mal negoci. Pel partit, pel candidat i pel país, perquè això no és saludable. Tenint el candidat elegit en el primer trimestre de l'any pròxim ja estarà bé.

—Es mantindrà el criteri d'una Executiva nombrosa?

—Sí. Fa uns anys va haver-hi una discussió sobre si les executives havien de ser reduïdes o àmplies. El PSOE va optar per les executives reduïdes, amb un nivell d'incompatibilitat fort. Nosaltres vam optar per un sistema diferent, no invers: una executiva àmplia amb un nivell d'incompatibilitats baix, una executiva en la qual, si el Congrés del partit ho considerava pertinent, hi podien estar aquelles persones que desenvolupessin càrrecs públics en representació del partit i que es considerés oportú que hi fossin. Vam creure que valia més la pena integrar-les en els mecanismes de presa de decisió col·lectius que mantenir-les fora de la direcció del partit. Les possibles dificultats d'operativitat queden compensades perquè dins d'aquesta Executiva, i també elegit pel Congrés, es tria un Secretariat més reduït de vint persones que s'encarrega de dur el dia a dia del partit, les tasques quotidianes.

—Aquest és el teu quart Congrés com a secretari d'Organització. Com contemples la feina d'organitzar congressos?

—Els partits han de ser capaços de

mantenir aquells elements ideològics i organitzatius que els identifiquin. La forma de celebrar els congressos forma part d'aquests elements. Amb el temps hem anat aprenent tecnològicament. En el primer congrés els recomptes es feien a mà. Ara ja es fan amb ordinadors. En aquest Congrés encara informatitzarem més les coses. D'altra banda, en fer-lo a la Fira de Barcelona, en un espai molt ample, podrem acompanyar-lo d'exposicions i àrees de difusió de la nostra producció literària i d'imatge, amb muntatges fets amb materials i vídeos relacionats amb el partit. A més, un dels temes que abordarem en aquest sentit serà la celebració del centenari de l'UGT, centenari que serà el 1988 i que intentarem que estigui present en el Congrés a través d'una exposició.

—No tens la sensació que a vegades es cau en un cert monumentalisme en aquests actes?

—Als congressos es discuteix i es discuteix molt, però els elements d'escenari, de comoditat en el treball, d'una certa simbologia són molt importants. L'esquerra no té perquè renunciar-hi. Fer muntatges puritans o calvinistes, no mou la gent. Tampoc l'excessiu barroquisme. Nosaltres mirem de fer escenografies atraïents. Hem cuidat molt últimament aquests aspectes, sense fer manifestacions molt espectaculars o luxoses, però sí bastant estudiades des del punt de vista del disseny, amb una estètica relaxada.

—Finalment, aquest pot tornar a ser un Congrés caracteritzat per la unanimitat. Ja és bo un acord tant absolut?

—La unificació d'aquest partit va ser un procés difícil que a la fi es va aconseguir. Suposo que tothom està molt satisfet del resultat d'aquest procés i això condiciona una mica els comportaments. Hi ha una certa resistència a fer-ho. Ara estem en una fase d'acord intern molt important. Fins i tot, les discrepàncies o els punts de vista diferents es produeixen en una situació de relació cordial, no conflictiva. Aquí no es castiga els dissidents. Esquerra Socialista ha dit públicament que la seva situació dins el partit és còmoda. Les relacions entre el PSC i la UGT són així mateix bones. Això es basa en un nivell satisfactori de relacions tant personals com col·lectives. La gent té ganes de discutir però no de barallar-se. La unanimitat no es busca; ve, però no de forma forçada sinó natural.

Xile al cor

Tot just passada la blancor brillant dels Andes i després de veure, previ avís, el cim de l'Aconcagua, arribes a Xile, una dilatada llenca que va des del desert nòrdic a les terres boreals. Al peu de les muntanyes, lluny encara del mar, hi ha Santiago. El seu centre, que diuen que s'assembla al de Buenos Aires, és solcat per carrers perpendiculars, plens d'oficines i comerços encara que no sembla que abundin els diners per comprar. A banda i banda, els barris estructuren l'existència d'una classe mitjana que ha sofert l'embat del liberalisme i la contracció de la seva capacitat econòmica, mentre les classes riques marxen vers els nous barris sota la cordillera, lluny de la mirada dels altres. Més enllà, les poblacions fetes amb construccions provisionals, casetes de fusta o simplement barraques acullen la tendència a concentrar la misèria, la subocupació o l'atur en les grans ciutats en unes quantitats inimaginables a Europa. Al cor de Santiago, el centre cívic reuneix al voltant del palau presidencial de la Moneda ministeris i edificis oficials. A la plaça de la Constitució, en els edificis que volten el búnker subterrani de la Moneda encara poden veure's alguns dels impactes que els rebels provocaren quan destruïren la legalitat democràtica el 1973.

La Segona Assemblea Parlamentària Internacional per la democràcia a Xile iniciada el passat 4 de setembre trobà un ambient diferent al de la Primera Assemblea de l'any anterior. Els accessos a l'hotel Tupahue on es reuní no eren controlats rigorosament i la circulació als carrers adjacents no era tallada. El nombre de diputats i delegacions estrangeres havia augmentat extraordinàriament. Només alguns epítets adoptats del repertori que tenia de «El Español» bordats des de publicacions del mateix estil expressaven una reacció pinochetista. La reunió era convocada pel Círcol d'ex-parlamentaris xilens i fou presidida pel darrer president de la Cambra, Luis Pareto.

Ha canviat alguna cosa? Si cal jutjar per la rebel·lió oberta dels estudiants i catedràtics universitaris (depurats i redipurats) contra el nou rector de la Universitat nomenat pel govern, sembla que sí. Si cal considerar els espais de llibertat ocupats per l'opinió democràtica en la seva lluita sembla que sí. Si ens fixem en la violació dels drets humans, les tortures, els *allanamientos* i les desaparicions sembla que no. Si cal considerar l'existència de la guerrilla i de les policies paral·leles sembla que tampoc.

Però alguna cosa es mou en la dictadura militar sudamericana més sòlida. Ha començat una fase nova de batalla política per l'assentament o la caiguda de la dictadura. Totes dues parts han acceptat el repte. L'anomenada constitució de Pinochet preveu la presentació per la Junta Militar d'un candidat a la Presidència el 1989, que haurà d'ésser refrendat pel cos electoral. Si fos rebutjat s'obriria un procés de presentació d'altres candidats. Al voltant d'aquest projecte del règim es prepara una gran confrontació. El pinochetisme pretén d'institucionalitzar-se establement i l'oposició democràtica pretén d'aconseguir unes eleccions lliures i el restabliment de la democràcia.

Per primera vegada sembla que les Forces Armades no contempen amb unanimitat la conve-

Pinochet no té el recolçament unànim de les Forces Armades

niència que Pinochet sigui el candidat civil a presentar i, a excepció de l'Exèrcit de Terra, guarden un silenci eloqüent, mentre un sector important del seu moviment civil (de la dreta econòmica, en especial) veu en Jarpa, l'animador de la primera flexibilització política, la solució per bastir una democràcia limitada, sense marxistes.

D'altra banda, l'oposició democràtica avança, de forma no sempre linial, en un procés d'unitat. Una Democràcia Cristiana, forta i activa, on ha triomfat el sector més moderat i dialogant amb el règim, s'ha inscrit en el registre oficial de partits, però aspira sense vacil·lacions a una democràcia sense restriccions, amb eleccions lliures, sense més pactes amb els comunistes. Un Partit Comunista, unit i disciplinat, fet sota els vells patrons russòfils, es nega a condemnar la violència política. El Partit Socialista, dividit, dirigit per Núñez cerca la confluència amb els dispersos grups socialistes existents, en especial amb l'actiu sector liderat per Almeyda; just ara acaba d'iniciar un difícil camí d'unitat orgànica, que l'ha de permetre de connectar amb una àmplia opinió existent en favor de la reforma social, la convivència democràtica i el rebuig de la violència.

Per això la batalla per la inscripció en el cens electoral (que ha permès retrobar les dues ales del PS) reuneix avui a la majoria de l'oposició (excepte el PC que no és a favor ni en contra), que s'hi ha abocat per tal de poder dir «no» al candidat de

la Junta Militar i enfonsar així políticament la dictadura.

Mentre la burgesia local (i estrangera) intenta de trobar una sortida al règim, sense renunciar al seu domini i al neoliberalisme, l'oposició intenta de trobar una via possible, que sigui impulsada de forma comuna, que compti amb el recolçament del Comando Nacional de Trabajadores, de l'actiu i evangèlic Episcopat i dels nous moviments: de *pobladores*, de propietaris de cases embargades, etc.

Hi ha qui pensa que no és sostenible de forma permanent la permissivitat de celebrar en un pavelló esportiu els 55 anys de la fundació de les Joves Comunistes, de tenir locals oberts els partits i el C.N.T. i d'aparèixer dos diaris i diverses revistes d'oposició oberta amb un control militar del país a partir de la repressió, els *allanamientos* i els desapareguts. Més encara sobre la base de misèria ampliada pel «miracle econòmic». Però de moment s'està produint el pols polític més important dels darrers anys. Un poble que vol viure amb dignitat i llibertat, que se sap majoria social i ideològica, que vol que la seva opinió es realitzi i que va adquirint, pas a pas, illes de llibertat. Aquest poble necessita de la solidaritat de tots els socialistes i de tots els demòcrates. Simplement perquè tenen dret a decidir el seu futur lliurement en democràcia i a viure amb dignitat humana.

Una propuesta federalista del Estado de las autonomías

1. Una iniciativa federalista del socialismo catalán

La constitución de 1978 nos ofrece la oportunidad histórica de dar una salida satisfactoria a los viejos problemas de la articulación de Catalunya en el Estado español y de la vertebración del conjunto del Estado. Esta oportunidad existe y sería imperdonable desaprovecharla. Pero no podemos ignorar que hay poderosos factores que aparecen como un obstáculo: la política insolidaria y la falta de proyecto de Estado del nacionalismo conservador y las resistencias centralistas que aún se manifiestan bajo diferentes formas. Por eso los socialistas catalanes hablamos de Catalunya como una cuestión de Estado pendiente. En este contexto, a los socialistas catalanes nos corresponde jugar a fondo un cierto papel de impulso político que, a la vez sirva para recordar al conjunto del socialismo español los retos que todavía tenemos delante, y permita situar el debate entre las fuerzas políticas de Catalunya en una dinámica creativa y enriquecedora, lejos del clima de frustración y lamento en que demasiado a menudo se ha movido.

Los socialistas catalanes pensamos que es necesario avanzar decididamente en la formulación del Estado de las autonomías como un estado de inspiración federal. La posibilidad constitucional de una propuesta federalista o federalizante es perfectamente razonable. Es una propuesta constructiva dirigida a resolver definitivamente la articulación del Estado autonómico.

Aunque la Constitución no establezca un modelo federal, reconoce un gobierno intermedio nuevo (las CC.AA.) con competencias legislativas. Algunas de las principales características de los sistemas federales podrían incorporarse a un modelo de Estado desarrollado en el marco de la Constitución: las CC.AA. pueden tener amplias competencias legislativas, significativas competencias en el terreno judicial, amplias competencias en materia de administración local, una hacienda autónoma y suficiente y estar presentes en el diseño de la política de Estado.

El tema de la soberanía se resuelve en el sistema constitucional español de manera diferente que en los sistemas federales. En España, la soberanía reside en el conjunto del pueblo español. Y la autonomía de los territorios deriva de esta soberanía. Ahora bien, nada impide, a partir de la Constitución, desarrollar un modelo de Estado que, sustancialmente, recoja las características que se han considerado básicas de los sistemas federales. Depende de las fuerzas políticas y de los proyectos políticos en presencia. La opción en la línea de un modelo de Estado de inspiración federal es políticamente importante, porque se ha de ser consciente que fuera de los estados federales, la existencia de modelos que reconozcan el autogobierno político de los territorios intermedios constituye una excep-

Desde Catalunya proponemos una política para España

ción. Y si vamos a los modelos federales, con unos u otros acentos, hay unas características comunes (las señaladas anteriormente) que se deben respetar. Fuera de los países federales, la experiencia nos enseña que existen modelos de Estado unitarios, donde existe un gobierno central y un conjunto de gobiernos locales. Es cierto que estos últimos pueden tener una gran complejidad y riqueza tipológica, y que pueden llegar a tener un gran peso. Pero no existen, entonces, gobiernos de carácter intermedio con capacidad de autogobierno político. Esta distinción es importante y debe hacerse con un énfasis especial actualmente en España porque se está en una encrucijada y la gran cuestión es, en el fondo, si vamos hacia una forma de modelo de Estado federal o hacia la pervivencia del modelo de Estado centralista con un nuevo tipo de gobiernos locales.

2. El contenido de una propuesta autonómica para Catalunya

Una propuesta federalista tiene una dimensión uniformizadora que no se puede ignorar. Esta uniformización probablemente no encaja con la realidad política española, que es diversa, y donde deberíamos admitir que se expresan diferentes grados de voluntad de autogobierno político. El hecho de que haya realidades —o problemas— diferentes dificulta probablemente encontrar una solución adecuada a todos ellos. En algunas cuestiones se ha tratado de dar la misma solución a problemas diferentes, y eso probablemente no es lo más acertado que se podía hacer.

Las tensiones que se originan al proponer un tratamiento común a realidades diferentes fácilmente pueden derivar hacia dos tipos de soluciones negativas: la uniformización a la baja en la línea que podría decirse federalismo-centralista y la tentación de excluir del planteamiento federalista-centralista a cuatro o cinco territorios que podrían ser objeto de un trato especial.

Se han de evitar estas malas soluciones. Por contra, la conciliación entre el respeto a la diversidad de la realidad política española y al impulso de un proyecto federal podría conseguirse estableciendo el horizonte federal a partir del techo máximo previsto en la Constitución (de acuerdo con la doble cláusula residual del 149.3) para las CC.AA. que accedan a la autonomía por la vía del artículo 151, que naturalmente exige como paso previo conseguir este techo y ejercer plenamente las competencias que permite.

Obviamente establecer un horizonte común es satisfactorio desde un planteamiento federalista, aunque el punto de partida muestre realidades diversas, no coincidentes. Se trataría de establecer una estructura objetivo abierta, con lugares vacíos, que deberían ir ocupándose a través de un proceso de incorporación.

El hecho que algunas CC.AA. tuviesen todavía un trato diferente, con más competencias y en una línea federalizante, mientras que otras estuviesen todavía en una etapa de supragobiernos locales no debería considerarse como un privilegio. No serían CC.AA. privilegiadas sino precursoras gracias a las cuales las otras podrían recorrer el mismo camino.

Desde este planteamiento federalizante, romper la lógica del enfrentamiento entre el centralismo y el nacionalismo conservador para impulsar la lógica federalista es, también, la mejor manera de fortalecer las posiciones autonomistas.

En concreto, el contenido de una propuesta federalista se podría basar en cuatro puntos:

- Debería establecerse un «statu-quo» competencial en materia legislativa entre las CC.AA. y el Estado.

- Se deberían establecer fórmulas de participación y responsabilización de las CC.AA. en la política de Estado.

- Se tendría que reconocer la competencia exclusiva de las CC.AA. en materia de administración local.

- Se debería ir hacia el establecimiento de un modelo de hacienda autonómica que respete la autonomía financiera de las CC.AA.

3. La izquierda y la iniciativa de la cuestión autonómica en Catalunya

Es importante objetivar la reivindicación autonómica; los socialistas catalanes nos movemos en

DEBATE

(viene de la página anterior)

tre dos límites que pueden ser nuestra fuerza pero también nuestra debilidad si no lo sabemos aprovechar:

— Hemos de objetivizar el pacto: esto exige huir de reivindicaciones genéricas y emocionales pero también resituar el problema y obligar a las otras fuerzas políticas a situarse en función de nuestros planteamientos.

— Debemos propiciar la negociación y el diálogo permanente con el gobierno del Estado: eso supone evitar la confrontación sistemática y buscar el pacto; pero también comporta la afirmación

propia y la defensa de las posiciones propias aunque ésta pueda resultar conflictiva a veces.

Una propuesta federalista abierta puede presentarse como el único proyecto político capaz de responder al espíritu del pacto constitucional cuando éste aparecía como la superación de un contencioso histórico pendiente. El enfrentamiento entre el centralismo y el nacionalismo conservador han conducido a la marginación de las fuerzas políticas que podían identificarse con proyectos de este tipo. Ahora bien, este hecho puede presentarse al revés:

— Los socialistas catalanes presentamos un proyecto común de convivencia, superador de los en-

frentamientos históricos, auténticamente fiel al espíritu de la Constitución.

— Este proyecto lo es para España. Desde este punto de vista, puede afirmarse que desde Catalunya tenemos una política para España y que sólo ésta permitirá la materialización de un proyecto español; ya que el proyecto centralista no es un proyecto de convivencia, sino de dominación. Un proyecto para España desde Catalunya. Un proyecto para Catalunya desde el gobierno del Estado. Es la misma oferta formulada de dos maneras diferentes.

Ponencia marco del V Congreso del PSC

La propuesta federalista lanzada por el PSC ha provocado un alud de opiniones desde diversos puntos de vista políticos. A continuación reproducimos —ordenadas alfabéticamente— manifestaciones que, a nuestro entender, son interesantes en este amplio debate. Un debate en el que seguramente aún quedan muchas cosas por decir y al que esta publicación

continuará dedicando su atención en próximas ocasiones.

Hemos añadido editoriales de medios de comunicación que también se han manifestado con respecto a este tema. Al igual que las declaraciones de personajes de la vida política, ampliaremos este tipo de información en los próximos números de «Endavant».

Joaquín Almunia
*Ministre d'Administracions
Públiques*

«Es muy importante debatir políticamente, y ante la opinión pública, el presente y el futuro del Estado de las autonomías. Tan importante como eso es que la discusión sea clarificadora y no oculte los problemas reales. Por ejemplo: pienso que hablar del Estado federal como algo distinto y contrapuesto al Estado de las autonomías, creado a partir del año 1978, de la Constitución, tiene muchos elementos comunes con el federalismo, y para mejorar su funcionamiento, que es lo que nos debe interesar a todos, y las relaciones entre el Estado y las Comunidades Autónomas, hay que seguir tomando elementos del federalismo, pero sin estarse replanteando un modelo que la inmensa mayoría de los españoles han votado y han confirmado en estas elecciones.

La Constitución, salvo que en un momento determinado se vea la necesidad de proceder a alguna reforma, con un consenso suficiente, con una meditación profunda de ese paso, está bien como está. Creo que hoy es artificial plantear posibles reformas de la Constitución, no son propuestas que se puedan hacer alegremente, ni que se deban hacer en la actualidad desde mi punto de vista. En cuanto a la propuesta de Obiols, ya le digo que me parece que no ayuda a clarificar el debate sobre el futuro del Estado de las autonomías, sino a esconder el auténtico debate».

Joaquín Almunia: «Es muy importante debatir políticamente y ante la opinión pública, el presente y el futuro del Estado de las autonomías»

José Antonio Ardanza
Presidente del Gobierno vasco

«El marco jurídico actual sirve de momento para dar cauce a las aspiraciones vascas, siempre que desde el Gobierno central haya voluntad política para aplicar criterios de desarrollo de ese marco».

Lluís Armet
Portavoz del PSC en el Parlament de Catalunya

«Creemos que se tiene que leer el texto constitucional con ojos federalistas, pero no planteamos un cambio de la Constitución. No creo que deba reformarse el Estatut tampoco. Faltan aún entre un 10 y un 15 por ciento de los trasposos y aún se tienen que de-

sarrollar entre un 30 y un 40 por ciento de las competencias recibidas. La vía del Estatut no está agotada. En conjunto la actitud de Madrid ha sido cuantitativamente correcta. Nuestra propuesta de federalismo es un paso adelante en el proceso de definición del modelo del Estado que, yo creo, ha creado una tensión positiva en Madrid».

José Antonio Asiain
Vicepresidente del Gobierno navarro

«Si la propuesta significa la configuración de España como un Estado federal, entiendo que sólo es posible con la reforma de la Constitución, y, en mi opinión, no es conveniente afrontar, en este momento, la reforma del texto constitucional porque se está terminando de consolidar el Estado de las autonomías. Si lo que plantea la propuesta es utilizar los instrumentos del Estado federal para profundizar en el Estado de las autonomías, eso no es nada nuevo».

José María Aznar
Presidente de la Junta de Castilla y León. AP

«Es una irresponsabilidad y una frivolidad presentar en este momento una posible reforma constitucional y un debate sobre federalismo en España, cuya fórmula fue desechada cuando la Constitución fue elaborada y aprobada. En aquel momento se optó por la fórmula más plural del título octavo de la Constitución que a mi jui-

Lluís Armet: «Creemos que tiene que leerse el texto constitucional con ojos federalistas, pero no planteamos un cambio de la Constitución.»

cio corresponde mucho mejor a las características de pluralidad que tiene la nación española. La Constitución es joven y hay que confiar en ella, desarrollarla y no tenerla congelada, que es lo que está sucediendo en estos momentos. Quien hable de federalismo debería decir que quiere la reforma constitucional, porque este concepto afecta a los artículos más importantes del título preliminar».

Heribert Barrera
Portavoz de Esquerra Republicana en el Parlamento catalán

«La propuesta federalista del PSC quiere recuperar una parcela de una-

DEBATE

nimidad entre los partidos políticos catalanes. Ahora ha quedado claro que no sólo son los grupos nacionalistas los que consideran que el techo autonómico es bajo, sino que los mismos socialistas han tenido que reconocerlo».

José Bono

Presidente de Castilla-La Mancha

«Soy contrario a cualquier tipo de reforma de la Constitución con el fin de conseguir un Estado federal. El Estado español está bien tal y como se estructura actualmente, y no veo necesaria esa federalización que han propuesto los dirigentes socialistas catalanes. Yo prefiero seguir el paso de la historia, aunque vaya más lento de lo que pretenden muchas personas por ambición. A mí me gusta este Estado, y los experimentos, con gaseosa».

Francesc Borrell

Presidente del Comité de Gobierno de UDC

«Tal como está España estructurada actualmente en autonomías no puede funcionar como Estado federal. Debe haber una estructura federal más racional, con cuatro o seis territorios para la federación, pero no 17 como ahora».

Eusebio Cano

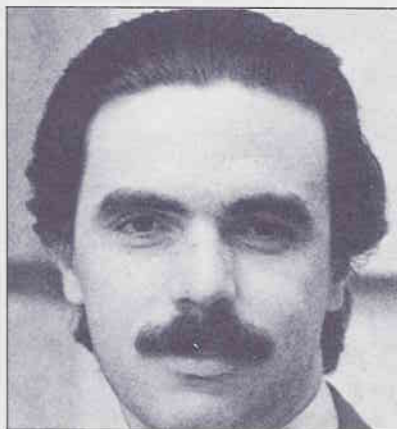
Secretario general del PSOE cacereño

«La federalización del Estado es una tentación permanente de la izquierda española, tentación que, en este momento, puede ser utópica. A mi juicio, esto exige un largo debate nacional, y lo que de ninguna manera me parece tolerable es que la propuesta catalana sea sólo un pretexto para ir más lejos en su propia autonomía».

Àngel Colom

Secretario general adjunto de Esquerra Republicana de Catalunya

«Me parece una iniciativa loable como declaración de principios. Pero pienso que un Estado federal sólo sería interesante en la medida en que contemplase la confederación de los Países Catalanes, Galicia, Euskadi (con Navarra incluida) y los Países Castellanos, y el derecho a la autodeterminación de cada una de estas na-

José M. Aznar: «Es una irresponsabilidad y una frivolidad presentar en este momento una posible reforma constitucional y un debate sobre federalismo».

Heribert Barrera: «La propuesta federalista del PSC quiere recuperar una parcela de unanimidad entre los partidos políticos catalanes».

ciones, previo alcance de su soberanía. Y no creo que esa sea la intención del PSC. Por tanto, me parece que es una iniciativa que se queda corta y además deja entrever un cierto electoralismo, a causa de la proximidad de las elecciones al Parlamento de Catalunya».

Pedro de Silva

Presidente de Asturias

«Yo creo que en el marco de la Constitución de mil novecientos setenta y ocho, sin mover ni una coma de ella, es posible avanzar mucho más en la construcción de un sistema que, en la práctica, sería muy parecido al federal, con un grado de descentralización superior, incluso, al de muchos Estados federales. Un planteamiento de esta naturaleza creo que haría más

sólida la integración de la sociedad española y reforzaría su unidad. Ni los nacionalismos, ni los centralismos pueden, a mi juicio, ser elementos de estructuración de una sociedad moderna y progresista».

José Federico de Carvajal

Presidente del Senado

«La propuesta federalista de los socialistas catalanes es innecesaria porque el Estado de las autonomías es muy similar a un Estado federal y creo que hay que agotar la Constitución, que todavía no está agotada. Las autonomías están dotadas de un gobierno, un parlamento y unas competencias que, respecto a algún país, no son menores que las de un Estado federal».

José Félix Sáenz

Vicesecretario del PSOE aragonés

«Es una cuestión que me parece relativamente anecdótica. Si lo que se plantea supone un desarrollo del Estado de las autonomías, sin reformar la Constitución, podría estar de acuerdo, aunque esto no aporta ninguna novedad. Incluso podría estar más conforme si ese federalismo supusiera una igualación de techos autonómicos, pero creo que la ponencia de los socialistas catalanes sigue marcando diferentes ritmos en favor de las autonomías históricas. Sinceramente pienso que el nudo de discusión del XXXI Congreso será el económico».

Jorge Fernández Díaz

Presidente de AP-Barcelona

«El federalismo es inviable actualmente porque supondría ir a una reforma de la Constitución, lo que no puede ser considerado seriamente. Además, el nombre no hace las cosas y hay estados como Argentina o México que son federales y que tienen un carácter eminentemente presidencialista».

Manuel Fraga

Eurodiputado de AP

«El federalismo es un sistema para disfrazar nuevos desmontes de la unidad nacional. Soy antifederalista porque el federalismo es una buena forma para unir lo desunido, pero muy mala para desunir lo que está unido».

Ricardo García Damborenea

Secretario general del PSOE vizcaíno

«Lo razonable, en este momento, es

Jorge Fernández Díaz: «Estados como México o Argentina son federales y tienen un carácter eminentemente presidencialista».

Manuel Fraga:

«El federalismo es un sistema para disfrazar nuevos desmontes de la unidad nacional. Soy antifederalista».

desarrollar las posibilidades que ofrece la Constitución porque, tal vez, resulte que, en la perspectiva general, lo que tenemos en España es un Estado federal de hecho, aunque le llamemos Estado de las autonomías. Yo creo que si Pi i Margall levantara la cabeza se quedaría muy satisfecho con lo que hemos realizado. Por otra parte, yo sospecho que las inquietudes de los españoles son otras, como el paro o la economía, y a ellas deben atender las discusiones de los socialistas».

José Antonio González Casanova
Miembro del Consell Consultiu de la Generalitat

«Es lógico que el Gobierno central quiera concluir el proceso autonómico. Nadie le recomienda que altere tal

(continúa en la página siguiente)

DEBATE

(viene de la página anterior)

proyecto. Simplemente se le recuerda que el ideal contenido en la Constitución es el federal y que si alguien tiene méritos para recordarlo es el socialismo catalán. Si éste no hubiera tenido el poder electoral que obtuvo en las primeras elecciones democráticas no hubiese logrado imponer el modelo autonomista en la Constitución. Ahora, el problema irresoluble de Euskadi y el deterioro del autogobierno en Catalunya obligan en conciencia a una nueva presión.

Sea bienvenido, por tanto, el nuevo empujón político que Catalunya da al viejo ideal federalista y que cada cual se apreste a explicar por qué sienta mal el empujón en Madrid o Barcelona».

Txiqi Benegas

Secretario de Organización del PSOE

«El debate introducido por el PSC exige un plazo largo, de aquí a 10 años, y propone establecer las bases para lograr un "statu quo" competencial, una coordinación mediante un sistema similar al federal de todas las administraciones públicas y un sistema de financiación definitivo».

Joan Hortalà

Secretario general de Esquerra Republicana de Catalunya

«Sería un gran avance en la convivencia y evitaría todas las improvisaciones del Estado autonómico. Hay una interferencia sistemática del Gobierno central y el desarrollo autonómico es insatisfactorio».

«Yo he sido federalista de toda la vida. El lema de ERC en 1979 era: en Catalunya, nacionalistas, en España federalistas y en el mundo gentes de libertad».

«Es una propuesta vaga y difícil de cumplirse ahora, pero es bueno que se haya abierto el debate. Eso desata polémicas y es positivo. Si Prat de la Riba no hubiera hablado en 1914 de Estatuto de autonomía, todavía no lo tendríamos».

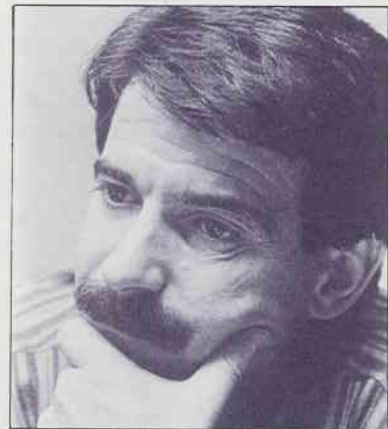
Gerardo Iglesias

Secretario general del PCE

«La solución al problema del terrorismo sólo puede venir aplicando medidas políticas, desarrollando a fondo la Constitución hasta llegar a un modelo de Estado federal, no porque lo pidan los terroristas sino porque lo pide la sociedad».

Txiqi Benegas: «El debate introducido por el PSC propone establecer las bases para lograr un status quo competencial, una coordinación de las administraciones públicas y un sistema de financiación definitivo».

Gerardo Iglesias: «La solución al problema del terrorismo sólo puede llegar con un modelo de Estado Federal, no porque lo pidan los terroristas sino porque lo pide la sociedad».

Juan José Laborda

Secretario del PSOE de Castilla-León

«Es un debate impropio desde el punto de vista conceptual, porque hoy estamos inmersos en un proceso en el que es el Estado quien transfiera el poder a las Comunidades, y no al revés, como ocurre en un Estado federal. Es un debate nominal, en tanto que la culminación del Estado autonómico produce el mismo autogobierno que los Estados federales. Es un debate prematuro, y en ese sentido innecesario, porque se extrae de la propia Constitución que el Senado, por ejemplo, pueda convertirse en una Cámara federal, pero eso requiere tiempo».

Joaquín Leguina

Presidente de Madrid

«Si el debate deviene en metafísico, me parece inútil a estas alturas, pero si es, como supongo, en torno al diseño final del Estado de las autonomías, me parece que es pertinente, habida cuenta de que se han celebrado ya, al menos, dos elecciones autonómicas en cada una de las comunidades».

Joan Lerma

Secretario gral. del PSPV

«El partido debería plantearse seriamente la reflexión de los socialistas catalanes, que a mí me parece positiva y legítima. Pero hay que verla con visión de futuro porque, hasta donde yo sé, no se ha plantado para que su aplicación sea inmediata, sino más bien como una posibilidad real de acercar al ciudadano todas las instituciones del Estado. Sin embargo, no me parece una discusión imprescindible porque, para el PSOE, la principal preocupación, en este momento, es como afrontar la cuestión económica de cara al futuro».

Felip Lorda

Diputado del PSC en el Parlamento de Catalunya

«En cuanto a España, si hay un país en Europa cuyos condicionamientos geográficos, étnicos, históricos, culturales —reclamaban la organización federal del Estado, es exactamente el nuestro. Ha sido preciso vencer resistencias seculares, que son las que han impuesto la historia convulsa, paradójica, y, en definitiva, frustrada de los últimos quinientos años, para obtener la oportunidad de dar a la nación de naciones hispánicas la forma de organización política general —un Estado federal— que encaje con su natural idiosincrasia. Los socialistas de Catalunya nos vienen a decir: aprovechemos esta oportunidad con sensatez e incluso parsimonia, pero no la dejemos escapar».

Jaume Lorés

Escritor

«La propuesta del PSC es de máximos para Catalunya y no de mínimos (...) La solución federal podría permitir que el autogobierno de Catalunya pasara de ser administrativo a político en el sentido amplio del término. Porque una cosa es autogobernarse y otra administrar transferencias finalis-

Joaquín Leguina: «Si el debate deviene en metafísico, me parece inútil, pero si es el torno al diseño final del Estado de las autonomías, me parece pertinente».

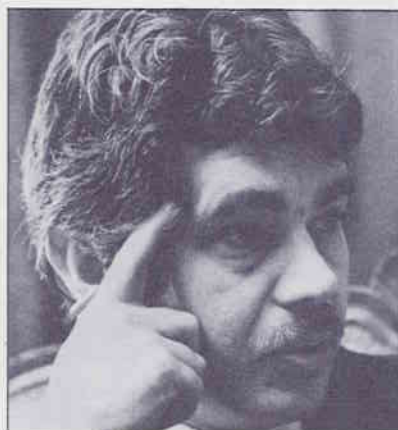

Joan Lerma: «El partido debería plantearse seriamente la reflexión de los socialistas catalanes, que a mí me parece positiva y legítima».

tas del Estado. Sin unas capacidades financieras y presupuestarias, de orden público, de plena soberanía cultural, sin mayor competencia legislativa y sin participación en la política del Estado, la autonomía actual es un globo condenado a desincharse. En este sentido parecen empezar a estar de acuerdo todas las fuerzas políticas de Catalunya, excepto Alianza Popular. El problema reside en saber cómo poner el cascabel al gato del actual callejón sin salida. La fórmula del PSC parece la más atrevida y arriesgada, pero a fin de cuentas la única que puede ir a la raíz del problema: la complicidad del Estado con el nacionalismo hegemoneizante y absorbente genuinamente español».

DEBATE

Pasqual Maragall
Alcalde de Barcelona

Pasqual Maragall: «Tengo la firme convicción de que esta cuestión se plantea en el momento adecuado porque ya es hora de dejar discusiones metafísicas y empezar a construir el Estado a partir de cosas concretas.»

«El modelo federal no implica a corto plazo ninguna modificación de la Constitución ni ningún cambio esencial sino consolidar el actual modelo autonómico, fijando de una vez para siempre las obligaciones que corresponden a cada nivel de la administración: el local, el regional y el del gobierno que, en este caso, sería el federal. Aclarar este tema serviría para acabar con la política de ir arañando sin hacer ninguna propuesta de modelo de Estado que practican los nacionalistas. Hoy vivimos en la España eufórica del Viva Cartagena y eso tampoco es bueno para Catalunya: un día podemos encontrarnos con que no baja agua por el Ebro.»

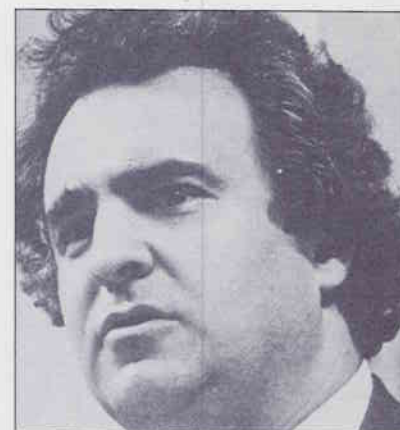
«Tengo la firme convicción de que esta cuestión se plantea en el momento adecuado porque ya es hora de dejar las discusiones metafísicas y empezar a construir el Estado a partir de las cosas concretas.»

«No se trata de volver a plantearnos un debate esencialista para ver qué somos y de dónde venimos y cuántas naciones hay en España sino de adoptar la vía del pragmatismo y estructurar el estado autonómico que hemos creado para sacarle la máxima rentabilidad en provecho de todos.»

Juan March
Ejecutivo del PSOE balear

«La propuesta de los socialistas catalanes me parece positiva. Es una iniciativa que entronca con la tradición

(Continúa en la página siguiente)

Enrique Múgica: «Antes de plantear una discusión sobre el federalismo, es fundamental que la normativa del nuevo Estado converja con la sensibilidad de los españoles en la aceptación del hecho autonómico.»

EDITORIALES

EL INDEPENDIENTE *El reto federal*

«Está claro que el proceso autonómico español ha quedado muy lejos de sus aspiraciones reales y se ha pasado del jamón para los históricos al café para todos, sin que los históricos obtuvieran satisfacción política ni los otros recibieran el beneficio de una descentralización. Han pasado diez años y no debe ser considerada una locura, ni mucho menos, la idea de una revisión o reforma de la Constitución, como en su momento y con otros objetivos lo hicieron Italia y la República Federal de Alemania. Y máxime para buscar una solución al caótico y despilfarrador Estado de las autonomías.»

EL PAIS *El debate sobre el federalismo*

«El panorama refleja, a los ocho años de los primeros Gobiernos autónomos, y a cinco del Gobierno del PSOE, que los socialistas están a la defensiva en materia de política autonómica y las fuerzas de la derecha se disponen a profundizar en la utilización de esta plataforma para minar la base electoral socialista. Para cortar esta dinámica sólo existe un camino: acabar con las indefiniciones del modelo autonómico. Los socialistas catalanes proponen objetivar al máximo la determinación de las competencias y los fondos de que dispone cada Administración, de manera que ningún partido o Gobierno autónomo pueda decir, como ahora se dice, que «arranca» nada al Estado, ni nadie pueda negar determinados recursos. Y que los Gobiernos autónomos dispongan de mecanismos efectivos de intervención en lo que se denomina la formación de la voluntad general del Estado.»

EL MÓN *El PSC, federalista ¿Y Pujol?*

«El federalismo no es sólo una salida racional para el futuro del Estado de las autonomías, sino también un modelo ideológico de izquierdas, inserto en la tradición histórica de todas las izquierdas hispánicas. La incógnita está en saber si el conjunto de los socialistas del Estado, con los que ya hace años decidieron articularse los catalanes, harán suyo el federalismo.»

«Respecto al modelo de Estado ¿qué defiende Convergencia? ¿Quiere el centralismo? ¿Quiere el Estado de las autonomías tal como está? ¿Quiere el Estado federal? ¿Quiere el Estado confederal? ¿Quiere la independencia? Nos da la impresión que lo que quiere Jordi Pujol es definirse. Prefiere mejor continuar moviéndose en la ambigüedad y explotar en beneficio partidista la tensión nacional —innegable— que vivimos en Catalunya. Lo que pase en el resto del Estado —País Valenciano y las Baleares incluidos— le importa más bien poco...»

LA VANGUARDIA *Federalismo es consenso*

«Claro está que el país no va a acostarse autonómico y despertarse federal y que el modelo territorial de reparto del poder no es como una lotería en que uno se acuesta pobre y amance rico. Son procesos largos, lentos y complejos los que deciden y cuando un país apuesta por la política de participación —la democracia— nada de esto se improvisa. Por eso no hay prisa y debe haber calma

(...) Lo fundamental no es que la España del futuro sea federal o no, sino que el modelo territorial escogido sea el fruto de una reflexión generalizada y de un consenso capaz de sustituir con ventaja el logrado en 1978, gracias al que —con todos sus defectos y todos los episodios— convivimos en la paz del derecho. Mientras éste no se encuentre no habrá ni debe haber cambios. Pero no debemos renunciar a buscarlo. Este tiene que ser el sentido del debate.»

DIARI DE BARCELONA *¿Quién tiene miedo de hablar de federalismo?*

«Es muy significativa esta obsesión apocalíptica de los refractarios a cualquier veleidad federalista. En ningún momento, la propuesta de los socialistas catalanes prevé la inmediata reforma constitucional. La Carta Magna española es lo suficientemente ambigua como para que se pueda lanzar en la línea federalizadora sin entrar en contradicción con los textos legales: Es cuestión de voluntad política. Y la voluntad política del PSC es tirar adelante su proyecto e involucrar en él al PSOE con ocasión del próximo Congreso (...) Quizás sería bueno que este debate que acaba de iniciar el PSC fuera seguido por diferentes partidos políticos con profesionalidad. Que no se pongan nerviosos. Ni los nacionalistas, porque les obliga a definir de una vez por donde su confuso proyecto político. Ni los socialistas españoles, porque pone de relieve el escaso convencimiento autonómico de alguno de sus dirigentes.»

DEBATE

(viene de la página anterior)

federalista del partido que, en todos sus congresos, a excepción del último, contemplaba en las resoluciones la necesidad de ir hacia un modelo de Estado federal, por ser el más adecuado para España».

Manuel Marín
Comisario en la CEE

«Plantear la posibilidad de que España se convierta en un Estado federal no es un debate contra nadie sino a favor de todos. Si el próximo Congreso del PSOE tiene que plantearse la necesidad de desarrollar una visión federal de España porque es bueno y positivo, pues adelante».

Angel Martínez San Juan
Secretario general del PSOE de la Rioja

«Creo que una profundización en el desarrollo del título octavo de la Constitución daría como resultado, implícitamente, un sistema autonómico más igualitario y unas cotas más elevadas de autogobierno. En definitiva, tendería a parecerse a una estructura federalista. A mi juicio, este proceso debería estar presidido por un gran pacto de Estado suscrito entre todas las fuerzas políticas, con el fin de que todo transcurriera en un clima de normalidad y no en medio de fricciones entre las autonomías y el poder central».

José Antonio Maturana
Secretario general del PSE-PSOE de Guipúzcoa

«El tema del federalismo es interesante porque puede suscitar un debate importante sobre cuál es el futuro del Estado autonómico, pero yo no soy partidario de llevar a cabo un proceso federal porque me parece que es prematuro. Lo digo como socialista vasco, y creo que podría alterar las peculiaridades del País Vasco, Catalunya y Galicia».

Raúl Morodo
Diputado del CDS

«Diez años después de aprobar la Constitución puede ser ocasión excelente para replantear, teórica y prácticamente, la reordenación de la forma de Estado y, en su caso, revisar la Constitución. No hay ya que dramatizar, ni esencializar, esta secular cuestión, pero tampoco convertirla en pretexto coyuntural, es decir, electo-

Raimon Obiols: «El federalismo es una señal de identidad del socialismo. El socialismo catalán y la izquierda catalana en general han defendido siempre el federalismo».

Jordi Pujol: «El federalismo no sirve y no resuelve nada. Todo lo que sea igualar por abajo es malo para la autonomía catalana»

ral o congresual. Forma de Gobierno (Monarquía) y forma de Estado (Estado de las Autonomías) fueron, históricamente, dos grandes problemas en estos dos últimos siglos. La transición y su proyección constitucional encontró un camino, salida o solución, bastante aceptable. Lo que no indica que pueda haber alteraciones: la ley está para adaptarse a la realidad, y no a la inversa.

Sin embargo, no creo que sea bueno para la estabilidad existente utilizar este consenso normativizado en punta de lanza electoral o congresual: convertiría el problema en una carrera vertiginosa y, eventualmente, demagógica. En el caso de una revisión constitucional, ésta debería contemplarse desde una perspectiva general, es decir, no asentarla exclusivamente desde Catalunya, que se encuentra en una situación pre-electoral».

Enrique Múgica
Secretario de política institucional del PSOE

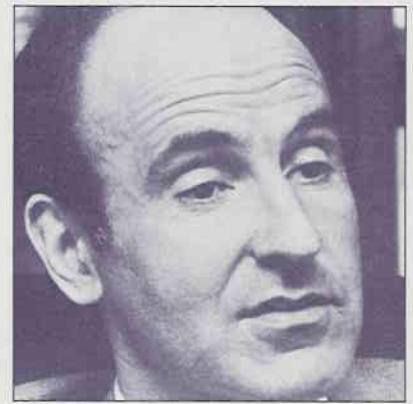
«Plantear en este momento la federalización del Estado Español como proponen los dirigentes del PSC me parece prematuro y una cuestión semántica. Antes de plantear una discusión sobre federalismo, es necesario y fundamental en estos momentos, como tarea política inmediata, que la normativa del nuevo Estado en este terreno converja con la sensibilidad de todos los españoles en la aceptación del hecho autonómico y asumir la España plural. La tarea presente consiste en superar recelos y hacer que los ciudadanos asuman totalmente la norma, es decir, la aceptación plena de los derechos diferenciales a través de las fórmulas de autogobierno estatutarias, y que los grupos con tentaciones centrífugas en las nacionalidades históricas no sólo acaten sino que asuman también en su sensibilidad la idea del nuevo Estado».

Raimon Obiols
Primer secretario del PSC

«Nuestra propuesta federalista no es un cambio de planteamiento. El socialismo catalán y la izquierda catalana, en general, ha defendido siempre el federalismo. En la medida en que el socialismo francés ha influido en el socialismo hispano, la corriente federalista de aquél ha influido más en el socialismo catalán, mientras que el moralismo estatalista y jacobino ha influido más en el socialismo español. Además existe la influencia libertaria en la izquierda catalana (...) El federalismo es una señal de identidad del socialismo. Rehúsar hablar del federalismo es una incongruencia tan grande como podría ser plantear la supresión del término socialista del nombre del partido, invocando que levanta suspicacias. Ahora también provoca recelos el socialismo, pero a nadie se le ocurre dejar de hablar de socialismo. Me parece un absurdo. (...) El federalismo tiene unas raíces muy profundas que nos identifican y ahora toman recobrada actualidad. Creo no equivocarme si afirmo que la izquierda del siglo XXI será federalista o no será. Y ello por dos motivos. Uno, históricamente coyuntural, porque la culminación de los procesos autonómicos y la reestructuración del Estado como superación de los viejos pleitos de las nacionalidades y la articulación democrática

Rafael Ribó: «Cualquier propuesta federal tenemos que contemplarla primero a partir de la plurinacionalidad del Estado y agotar el actual contenido de la Constitución».

Miquel Roca: «Contemplamos con la máxima desconfianza los uniformismos homogeneizadores, como el federalismo. La propuesta federalista del PSC ni siquiera será tratada en el Congreso del PSOE».

del pluralismo de las comunidades es un gran reto, no sólo para los socialistas sino para la política española en general. El segundo motivo surge de una reflexión un poco más profunda que está relacionada con todo lo que en este momento está eclosionando. Se trata de la crisis del Estado del bienestar, del keynessianismo nacional, que precisa de un replanteamiento diferente y profundo que sin duda se decantará hacia un tipo de asociacionismo descentralizador, participativo, y, por tanto, federalista. El jacobinismo está muerto como perspectiva».

«Cuando hablamos de federalismo no estamos hablando de revisión constitucional. Lo que estamos diciendo es que la Constitución y su título VIII, permiten desarrollar desde la práctica política del Gobierno y el conjunto de las fuerzas políticas una

DEBATE

evolución en una dirección neocentrista. Naturalmente, nos inclinamos por la primera de las opciones y queremos que el sistema español se decante por esta solución, porque una pausa indefinida y prolongada dentro de la actual situación es muy negativa».

«Nosotros proponemos tres cuestiones, sobre la base siempre del consenso entre todas las fuerzas políticas. En primer lugar, que las competencias legislativas autonómicas sean lo menos restrictivas posibles. Segundo, tender hacia el modelo de autonomía financiera y corresponsabilización, completando los pasos dados en la revisión de la financiación autonómica de noviembre pasado. Y, en tercer lugar, establecer mecanismos operativos de participación de los gobiernos autonómicos en las decisiones del Estado».

Gregorio Peces Barba

Ex presidente del Congreso de los Diputados

«El federalismo comprende la existencia de unos Estados soberanos que se unen para constituir un Estado más unitario, mientras que en España hemos hecho el movimiento contrario; no tenía sentido hacer un movimiento federalista, porque no había Estados soberanos previos».

Jordi Pujol

Presidente de la Generalitat. CiU

«En principio, la solución que mejor responde al genio catalán es la federal. Es una solución en la que pueden encontrar respuesta todas las exigencias de Catalunya. Sólo hay que añadir un detalle: es probable, y Catalunya tiene que procurar que así sea, que España se vaya integrando poco a poco en las estructuras políticas europeas. Catalunya tiene que aprovechar esta incorporación para conseguir que su régimen político tenga una garantía europea; es decir, que de una forma u otra sea un federalismo garantizado por las instituciones políticas europeas». (1958).

«(...) Si bien es cierto que la federación puede ser técnicamente hablando una solución al problema nacional catalán, en cambio la doctrina política del federalismo no encaja en nuestra problemática en tanto que pueblo. (...) Si el federalismo español respondiese sólo a las necesidades de democratización de la vida política de Aragón, Asturias o Extremadura, Catalunya no podría ser federalista. (...) Este planteamiento comporta en muchos casos una desvalorización del hecho nacional catalán y en la práctica una disminución en la voluntad de defenderlo» (1965).

«Las propuestas federalistas de los socialistas catalanes no sirven para re-

solver los problemas que tiene planteados la comunidad autónoma. La experiencia demuestra que el federalismo del Partido Socialista no ofrece ninguna solución. La LOAPA se hizo en nombre del federalismo cooperativo. La palabra federalismo suena bien pero puede comportar Loapas. Todo lo que sea acentuar el café para todos y además poco es malo para Catalunya. Y aún es peor aquello que realmente los socialistas españoles, con ayudas de los de aquí, han estado practicando: café para todos, poco y aguado» (1987).

«El federalismo no sirve y no resuelve nada. Todo lo que sea igualar por abajo es malo para la autonomía catalana (...) No quiero entrar en falsos debates, porque lo que pretenden es que se hable para crear ambiente».

Rafael Ribó

Secretario general del PSUC

«Todavía no hemos alcanzado el techo estatutario. Hay que ir primero mucho más allá en el Estado de las autonomías, y sólo cuando se haya desarrollado plenamente, podremos ir hacia la reforma de la Constitución con vistas a la formación de un Estado federal. Es decir, cualquier propuesta federal tenemos que contemplarla primero a partir de la plurinacionalidad del Estado y agotar el actual contenido de la Constitución, de que aún

quedan competencias que traspasar a la autonomía catalana».

Ignasi Riera

Diputado del PSUC en el Parlamento de Catalunya

«En los hechos Pujol siempre ha sido regionalista moderado, mientras que de corazón era nacionalista ardiente. Y ahora Pujol teme el federalismo porque continúa practicando el doble juego de interpretar Catalunya sin España pero desde España. Y no es ninguna paradoja: como buen político que es, Pujol no puede ignorar España... Como buen conocedor de los sentimientos populares de muchos catalanes, quiere hacer ver que la ignora. Lo decía Machín: «Yo no puede comprender cómo se pueden querer dos mujeres a la vez... ¡y no estar loco!».

Miquel Roca

Secretario general adjunto de CDC

«El tema del federalismo se ha introducido de una manera un tanto confusa y poco concreta, pero ha ido acompañado de un abundante apoyo logístico que lo ha pretendido convertir en la cuestión estrella de la "rentree" política (...). Debe comprenderse que la pretendida reaparición del debate federalista haya cau-

(Continúa en la página siguiente)

Jaume Perich

DEBATE

(viene de la página anterior)

sado una cierta alarma en la medida en que, a su amparo, lo que se pretendiera fuera reconducir el tema autonómico hacia una recuperación centralista, limitadora de los marcos estatutarios en vigor. (...) El federalismo es un concepto que tiene hoy en la práctica político-constitucional lecturas muy diversas: federal lo es la República de Bonn y también lo es México, Venezuela, Brasil, Argentina, Yugoslavia e incluso la Unión Soviética. Y ciertamente, en cada uno de estos países la concepción es distinta, y se pasa de modelos ferozmente centralistas al caso muy excepcional de Alemania, en donde el papel de los estados federados alcanza tanto en su origen como en su desarrollo, niveles de competencia y de soberanía muy amplios. Por tanto, la cuestión es de contenidos y de filosofía, no es una mera cuestión semántica».

«O la lectura federalizante de la Constitución se limita a ser puramente un salto al vacío o una concesión a la galería, o, en otro caso, lo que se está proponiendo es realmente la reforma de la Constitución. Y, según parece, esto quiere evitarse de todas las formas, lo cual pone de manifiesto que estamos pura y simplemente en el enunciado teórico de una posición federalista, como refugio de la falta de voluntad política para avanzar en el desarrollo autonomista de las posibilidades constitucionales».

«Contemplamos con la máxima desconfianza los uniformismos homogeneizadores, como el federalismo».

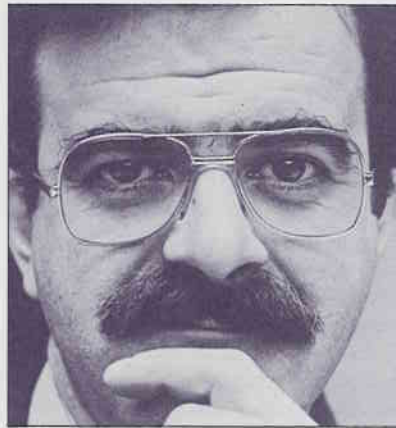
«La propuesta federalista que los socialistas catalanes elaboran para discutir en su V Congreso ni siquiera será tratada en el Congreso del PSOE».

«La LOAPA era también expresión de un cierto federalismo, homogeneizador, administrativo, regresivo desde el punto de vista autonomista».

«CDC defenderá numántinamente la necesidad de agotar todas las posibilidades potenciales para desarrollar el Estatut y la Constitución antes de proponer su reforma».

José Rodríguez de la Borbolla
Presidente de la Junta de Andalucía

«Sin modificar el título VIII de la Constitución, es posible que el Estado de las autonomías se configure

José Rodríguez de la Borbolla:
«La tendencia en España es hacia un desarrollo democrático federalista porque todos los estatutos de autonomía permiten alcanzar el mismo techo».

Jordi Solé Tura: *«Los estudios más serios realizados ya en nuestro país demuestran que el Estado de las autonomías tiene suficiente flexibilidad para introducir mecanismos de cooperación de tipo federal».*

como un Estado de corte federal. Este título permite tres desarrollos: Uno, nacionalista-particularista, que reconoce el autogobierno a las comunidades históricas; otro, meramente descentralizador, y un tercero, de desarrollo democrático federalista. La tendencia en España es hacia el tercero, porque todos los estatutos de autonomía permiten alcanzar el mismo techo».

Jerónimo Saavedra
Presidente del PSOE canario

«El problema no es el Estado federal o el Estado de las autonomías. ¿De qué nos sirve uno u otro si no va a cambiar nada la situación? El federalismo es un concepto ambiguo por sí solo, al que hay que dar contenido. Yo creo que habría que ver si no nos in-

teresa más consolidar el Estado de las autonomías antes de meternos en otros conceptos. Además, habría que plantear también si es o no oportuno reformar ahora la Constitución para conseguir así legalizar los objetivos del Estado federal».

Jordi Solé Tura
Catedrático de Derecho Constitucional

«La propuesta de desarrollo del sistema de autonomías en sentido federal no es desde luego una panacea contra todos los problemas actuales y futuros. Tampoco tiene nada que ver con problemas de soberanía ni de rupturas de la unidad territorial. Ni siquiera exige a corto y medio plazo una reforma de la Constitución. Tal como yo la veo es, básicamente, una propuesta de objetivación de las relaciones entre un poder central fuerte y unas autonomías fuertes mediante un conjunto de organismos estables de cooperación y colaboración inspirados en los que hoy funcionan en algunos Estados de tipo federal. El Estado de las autonomías tiene suficiente flexibilidad como para permitir la introducción en nuestro sistema de mecanismos de cooperación de este tipo, como lo demuestran los estudios más serios realizados ya en nuestro país y que valdría la pena consultar a fondo».

Xavier Soto
Primer secretario de las Joventuts Socialistes de Catalunya

«La propuesta federalista es muy positiva, ya que resuelve la articulación del Estado y, por tanto, uno de los asuntos pendientes de solución».

Josep Maria Trias de Bes
Portavoz de CiU en el Congreso

«Con las aplicación y desarrollo de los contenidos que la Constitución establece para las autonomías se cumplen las finalidades de lo que sería, en teoría, un hipotético Estado federal. Somos partidarios de que los Estatutos de autonomía hoy vigentes sean desarrollados en su integridad».

Ramon Trias Fargas
Presidente de CDC

«El federalismo es más realista, más democrático y más eficaz que el

Ramon Trias Fargas: *«El federalismo es más realista, más democrático y más eficaz que el centralismo».*

Virgilio Zapatero: *«El Estado de las autonomías no ha desplegado todas sus potencialidades, por lo que tienen que introducirse los mecanismos necesarios para una mayor integración social e institucional».*

centralismo. Claro que me refiero al federalismo viril y duro USA y no la versión blandengue de la RFA».

Virgilio Zapatero
Ministro de Relaciones con las Cortes

«Es innecesario hablar de reformas de la Constitución. Se debe tratar de evitar una discusión puramente nominalista en la que se debata en abstracto. Yo creo que todavía el Estado de las autonomías no ha desplegado todas sus potencialidades por lo que deben introducirse los mecanismos necesarios para una mayor integración social e institucional».

La llei de museus, centralista i inacceptable

Ben aviat el Parlament de Catalunya viurà nous moments de greu tensió i de profunda discrepància com a conseqüència del contingut del projecte de llei de museus que el Govern ha presentat per a la seva aprovació.

Més enllà d'allò que és la divergència política normal i democràtica, el partit que governa la Generalitat ha fet del Parlament un simple instrument per a avalar —i no seré pas jo qui negui la validesa d'aquest aval— posicions partidistes, agressives, insolidàries i prepotents, tant en relació amb la resta de grups parlamentaris com amb les altres institucions de govern del país, com és el cas de les corporacions locals.

Allò que ha succeït fa ben poc amb les lleis de règim local d'ordenació territorial —que constitueixen, en alguns aspectes, una democràtica befa al sistema democràtic, basat en el principi de la igualtat del valor del vot de tots els ciutadans— tornarà a repetir-se durant el futur debat de la llei de museus, si finalment no s'imposa la sensatesa i el diàleg en el grup majoritari, i no s'arriba a un acord en les qüestions fonamentals.

Els fets són prou coneguts. El 1983 el Govern va presentar un projecte de llei, que va despertar les iras de tots els grups polítics i de totes les institucions que tenien responsabilitats museístiques a Catalunya. El projecte hagué d'ésser retirat. El 1986 la conselleria de cultura va filtrar un nou text, que va merèixer un grau d'acceptació bastant con-

siderable i que constituïa, per consegüent una bona base per a iniciar els debats parlamentaris.

Els falcons convergents, però, varen mobilitzar-se amb rapidesa i eficàcia. El resultat ha estat que en el projecte presentat al Parlament hi reapareixien sorprenentment els mateixos defectes que ja tenia el projecte de 1983.

Una primera constatació s'hi fa evident: el Govern pretén imposar la seva autoritat absoluta, menystenint els drets derivats dels actuals títols de propietat, sobre tots els museus públics de Catalunya. Aixó converteix la llei en una mena de decret d'expropiació forçosa.

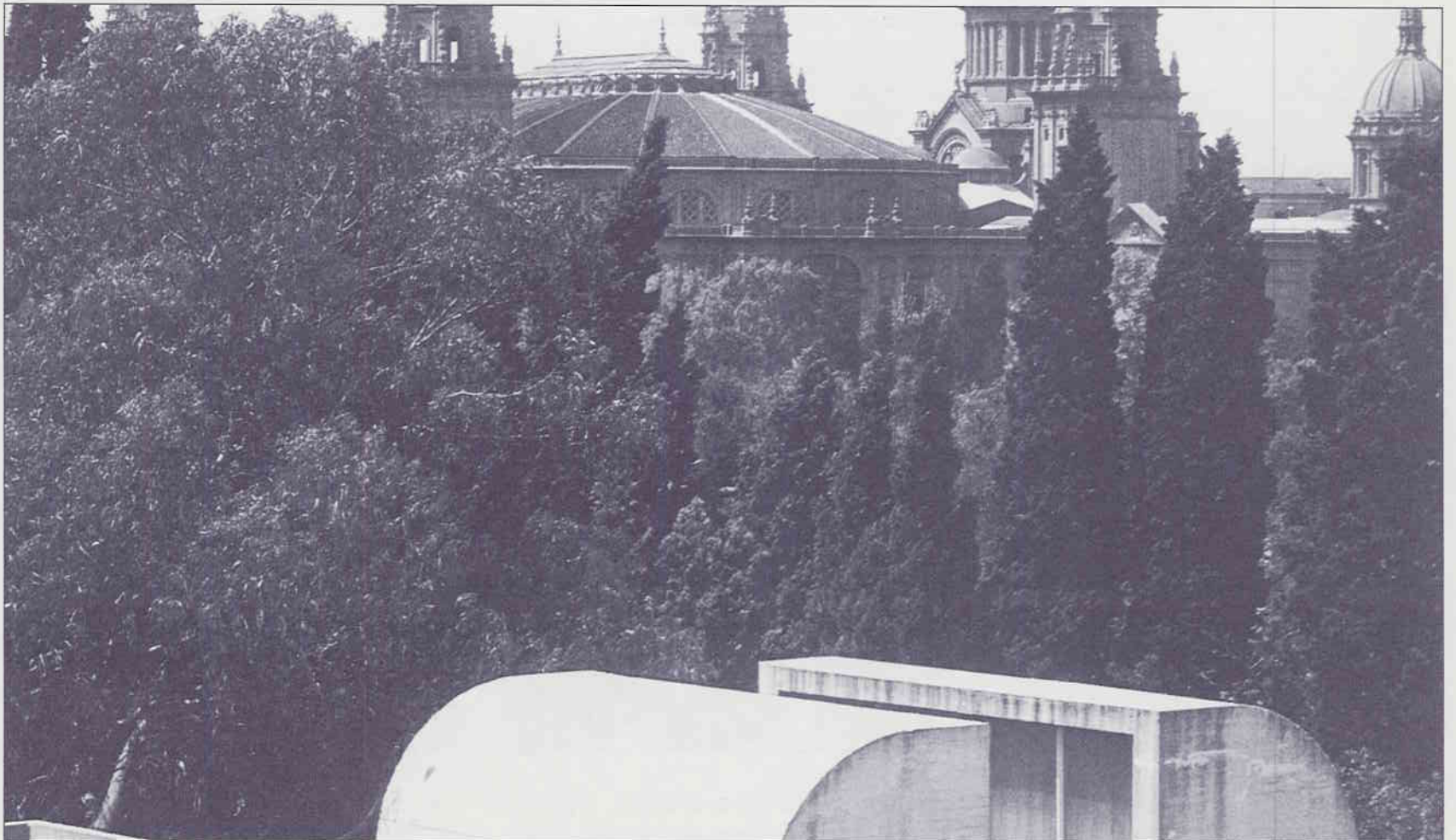
Així, per exemple, l'esmentat projecte de 1986 assenyalava que la composició dels Patronats que han de tutelar els museus qualificats a la llei de *Nacionals* (el d'Art de Catalunya, avui de l'Ajuntament de Barcelona; el d'Arqueologia, avui de la Diputació de Barcelona, i el de la Ciència i de la Tècnica, avui de la Generalitat) es fixaria a través d'un decret que recolliria l'acord establert en els convenis signats entre la Generalitat i les entitats que tenen la titularitat dels museus. Doncs bé, això ha desaparegut del projecte presentat al Parlament. Si finalment s'aprova, la llei dirà que els Patronats seran el resultat d'un decret del Govern de la Generalitat i prou.

Aquesta és, pel motiu esmentat i per altres de tècnica museística, una llei inacceptable. És anexionista, erosiona les competències de les cor-

poracions locals, és centralista, està més amatent a delimitar competències i titularitats —sempre a favor del Govern central de la Generalitat— que a assenyalar responsabilitats i a millorar el funcionament dels museus del país. És una llei que sembla preparada gairebé amb l'únic objectiu de segrestar de mans de qui n'ha tingut durant molts anys molt difícils pel país i en té encara avui la responsabilitat econòmica i científica, els museus d'Art de Catalunya, un dels millors del món en art medieval, i el d'Arqueologia, que és també un museu molt important.

El contingut del projecte de llei de museus posa de manifest, una vegada més, la voluntat de Convergència i del president Pujol d'assolir la propietat i el control més absolut sobre tot allò que, per un motiu o un altre, ha escapat encara a la seva desenfrenada passió centralista i de domini. Sovint fa la impressió, en aquest sentit, que el totalitarisme més intransigent i acèrrim està penetrant de manera molt alarmant —de la mà dels homes que provinents del règim anterior han assolit llocs de responsabilitat al partit en el si d'una organització política que tenia ben guanyada una credibilitat democràtica i catalanista, que, malauradament pel país, ha començat a perdre.

Jaume Sobrequés i Callicó

El projecte de llei de museus del govern Pujol provocarà noves tensions al Parlament

El PSC vist des de fora (2)

En aquesta ocasió hem demanat el seu parer sobre el PSC al filòsof Eugeni Trias, l'empresari Xavier Muñoz Pujol i el catedràtic de Dret Constitucional, Jordi Solé Tura. Aquestes que reproduïm tot seguit són les seves opinions sintetitzades.

En la vessant negativa el filòsof Eugeni Trias hi situa «una certa sensació de debilitat en relació a CiU i al PSOE». En relació al PSOE, Eugeni Trias considera que potser hagués estat millor que el PSC hagués constituït una minoria pròpia al Parlament. En relació a CDC pensa que el PSC «no ha tingut reflexes àgils com a oposició. Quan s'hi ha oposat ha estat amb retard. Convergència ha donat una imatge del PSC com a sucursalista i aquesta imatge la veritat és que la majoria de la gent de Catalunya se l'ha cregut. És una imatge que jo crec falsa però que el PSC no ha sabut contrarestar». Per Trias, el PSC hauria de tenir una política més agressiva tant davant CDC com davant PSOE. «Això no vol dir que s'hagi de ser més nacionalista que els convergents», explica. Xavier Muñoz també valora negativament el que considera una excessiva supeditació del PSC al PSOE, per bé que creu que és una situació a la que s'hi ha vist avocat per condicionants històrics. «Les masses obreres —diu Xavier Muñoz— són més psoeistes que pscistes». D'altra banda, adverteix que «les classes mitges catalanistes s'han passat a l'enemic tot i que tradicionalment havien estat més inclinades cap a l'esquerra. Els que havien estat els «progres» i les

classes mitges que eren els d'Esquerra Republicana d'abans de la guerra s'han tirat cap a la dreta perquè han cregut que el representant de Catalunya no era el PSC sinó els seus adversaris». Muñoz creu que en multitud de petits detalls el PSC ha donat involuntàriament la raó de CDC en la seva campanya per vincular-lo excessivament al PSOE. El fet de ser el PSC el representant de les masses obreres immigrades a Catalunya ha permès el seu adversari polític presentar-lo com a representant del centralisme», diu Muñoz. Jordi Solé Tura opina que «la tendència a tancar-se en ell mateix i la incapacitat d'establir un contacte constant amb la societat» han estat els errors principals del PSC. «Tot es fa des del punt de vista institucional, no des del punt de vista del partit», critica Solé Tura. Veu els socialistes catalans «massa traumatitzats pel tipus de relació amb el PSOE», i creu que falta una mica de serenitat tant des del PSC com des del PSOE.

A l'hora de destacar elements positius, Eugeni Trias destaca les polítiques municipals concretes dutes en ajuntaments governats pel PSC. «Barcelona i Girona són les primeres que se m'acuden», diu. «Allí s'hi nota una política molt diferenciada de la que fa CDC i amb una certa originalitat en relació a la de la resta dels socialistes de l'Estat». «Encara que sigui una mica personalista, afegeix, les actuacions de Pasqual Maragall i Joaquim Nadal són força positives, tot i que també han fet coses criticables. En conjunt, però, han donat una impressió d'alternativa i de què no estem ab-

solutament en mans de Convergència».

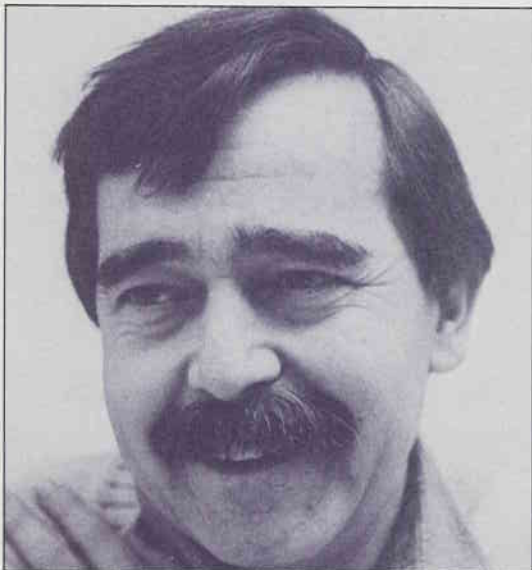
Xavier Muñoz cita el tema del federalisme en aquesta part positiva. «És, com a mínim, segons ell, una iniciativa que lliga amb la tradició esquerranosa i els problemes que pateix Espanya». «Ja que s'ha tret la iniciativa, recomana, caldria no tirar-se endarrera, que no sigui una cosa sorgida entorn el Congrés del partit sinó que es perllongui. No es pot quedar en una proposta buida, oportunista sinó que hi ha d'haver una gran voluntat per concretar-la, defensar-la i arribar-hi. En principi, pot servir per recuperar per l'esquerra una part de les classes mitges catalanistes que ha perdut». També assenyala l'empresari com a positiu el fet que l'existència del PSC hagi permès «la gent immigrada de votar un partit català, de direcció i visió catalana. Hagués estat diferent que el PSOE hagués assumit aquests vots». En aquest sentit, Xavier Muñoz compara les tasques d'integració dutes a terme tant pel PSC com el PSUC, i les valora molt positivament.

Per Jordi Solé Tura, «el PSC ha sabut representar majoritàriament el fons de l'esquerra a Catalunya. Ha sabut recollir el legat històric de l'esquerra». Pel catedràtic, «tot i les dificultats inicials crec que els socialistes catalans han realitzat una bona tasca en el procés de fusió de les dues comunitats existents a Catalunya». «A més a més —afegeix— crec que han estat capaços de començar a reflexionar de manera original sobre els problemes del socialisme, connectant amb el que s'està fent a la resta d'Europa».

Pel què fa als posicionaments personals de cadascú, Eugeni Trias es considera molt crític en relació a l'actual poder autonòmic i tàcticament, afirma, «m'importa molt que es reforci una alternativa de poder i el PSC és l'únic partit que té aquesta possibilitat». Per Trias la construcció d'una alternativa a CDC és importantíssima perquè seria terrible que aquest partit manés de forma indefinida a Catalunya; el que jo en dic a vegades la bananització del país». Per Trias cal evitar que Catalunya esdevingui una illa a Espanya i a Europa i creu possible que el model federal avançat pel PSC pugui impedir-ho, sempre que sàpiga combinar-se amb una política de solidaritat amb la resta d'Espanya. Xavier Muñoz es considera un «col·laboracionista extern» al PSC que no vol entrar en els problemes concrets i la dinàmica del partit no per qüestions de principis sinó més aviat per càrregues professionals. Muñoz no vol guardar les distàncies amb el PSC sinó que creu que la seva abundant activitat professional no és compatible amb la militància política activa. Veu, en canvi, més factible i útil treballar en activitats independents com, per exemple, associacions ciutadanes progressistes com «Barcelona enllà», de la que n'és un membre força actiu.

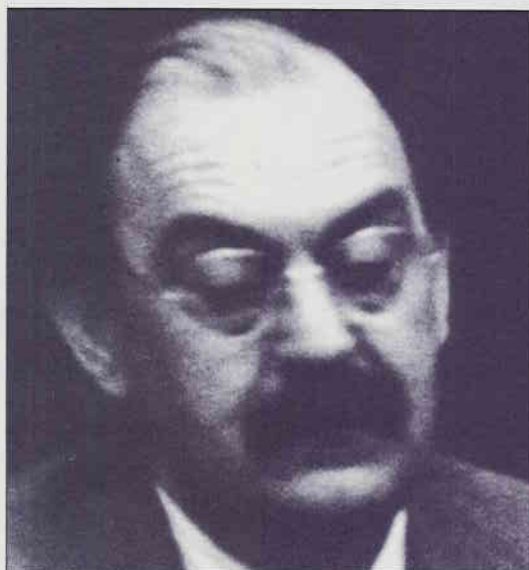
Finalment, Jordi Solé Tura afirma que la seva és «una actitud de col·laboració activa i estreta, perquè creu que tot projecte alternatiu possible a Catalunya passa avui no únicament però sí principalment pels socialistes».

Siscu Baiges

Eugeni Trias:

«El PSC hauria de tenir una política més agressiva tant davant CDC com davant el PSOE»

Xavier Muñoz:

«La proposta federalista no es pot quedar en una iniciativa oportunista sinó que cal concretar-la, defensar-la i arribar-hi»

Jordi Solé Tura:

«Tot projecte alternatiu possible a Catalunya passa avui no únicament però sí principalment pels socialistes»

La visió del PSC d'Antoni Gutiérrez Díaz

—Com veu el PSC des de la seva militància comunista?

—Per a un polític que s'ha mogut i es mou dins de la política activa i des d'un compromís partidista amb el conjunt de l'esquerra catalana, qual-sevol judici no és mai estrictament personal ni pretesament objectiu, perquè, d'una banda, forma part d'un patrimoni comú organitzat i, de l'altra, sense perdre de vista mai qui és estratègicament l'adversari, no es pot fer abstracció de la franja competitiva davant el PSC, que és legítim i jo crec que fins i tot és necessari que mantingui un altre partit, en aquest cas el PSUC, perquè la pluralitat de l'esquerra no sols és una garantia de funcionament democràtic sinó, també, l'única possibilitat de vertebrar una autèntica alternativa d'esquerres.

És per això que els meus judicis personals sobre el PSC no poden tenir una pretensió d'objectivitat, sinó que són, fonamentalment, una expressió de la meua acció política.

— Quins errors i encerts destacaria en la política del PSC?

—Veig el PSC, òbviament des de fora, com la primera força electoral d'esquerra a Catalunya, marcada per una seriosa contradicció: la que defineix la seva tradició nacional, catalana i de progrés, i la seva supeditació a una política, hegemònica avui des del nucli dirigent del PSOE, que accepta en el terreny internacional com un fet pràcticament immodificable les

directrius pro-atlantistes; que s'ha instal·lat, en el terreny econòmic-social, en la dinàmica liberal-conservadora de resposta a la crisi i de concentració de poder tecnològic, i que, lluny d'afavorir la participació democràtica, ha optat per fer una política sobreestructural, centralitzada i, en conseqüència, antiautonòmica.

Un PSC distanciat com a partit dels mecanismes de govern de l'Estat, davant una dreta nacionalista intel·ligent i hegemònica, no és que hagi comès errors, sinó que no ha tingut fins avui l'encert —d'altra banda, molt difícil— de superar la seva situació contradictòria i aconseguir la necessària credibilitat per ser un punt de referència —tal vegada, el més important— per a una alternativa nacional de progrés a Catalunya.

En un terreny més conjuntural, crec que, després de les primeres eleccions autonòmiques del 1980 —i aquí jo també hauria de fer-me la meua pròpia autocrítica—, el PSC va acceptar que la majoria aconseguida per CiU era assimilable a la majoria absoluta, sense encapçalar una batalla per assolir a nivell parlamentari el que era una realitat sòcio-electoral, i és que la suma dels vots i els diputats del PSC, el PSUC i ERC eren una majoria legítima amb potencialitats progressistes que havia d'explorar les seves possibilitats de governar Catalunya.

Un altre error que crec que va mar-

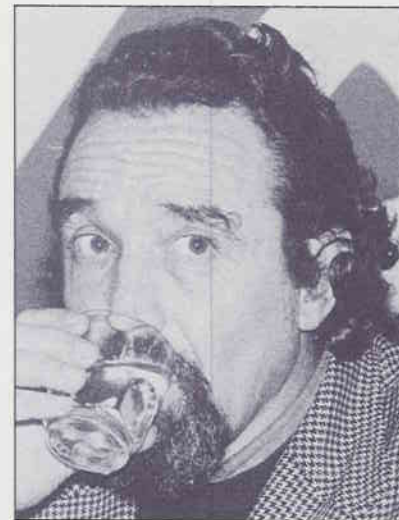
car negativament la credibilitat del PSC va estar l'acceptació i la defensa de la LOAPA.

En tot cas, aquests dos exemples expressen dos tipus d'errors. L'un, estrictament d'àmbit català, del qual, com he dit, també em sento responsable; l'altre, d'àmbit espanyol, que enllaça amb les reflexions crítiques que he fet sobre les grans directrius del govern del PSOE i que comprometen el PSC fins i tot en els casos en què els seus dirigents puguin expressar-se d'una manera discretament crítica o distanciada.

En tot cas, no voldria que de la meua reflexió es pogués deduir una crítica al procés de fusió del Moviment Socialista amb el PSOE a Catalunya, que crec que era històricament necessari i positiu per a Catalunya, ni que estigui preconitzant una ruptura entre el PSC i el PSOE, sinó que estic assenyalant unes contradiccions i uns errors que incumbeixen tot el socialisme espanyol. Per tant, és en aquest nivell on, en tot cas, ha de plantejar-se un possible combat pel redreçament dels errors i la superfície de les contradiccions.

— Personalment quina actitud té davant els socialistes catalans?

—La meua visió personal sols podria afegir una qüestió més de matís, en subratllar el clima d'amistat i companyia que sempre ha caracteritzat les meves relacions amb els dirigents socialistes, tant del PSC com de la UGT.

Antoni Gutiérrez:

«La política i l'amistat no sempre van unides, però la política amb amistat no sols té més possibilitats de facilitar les coincidències sinó que també es fa més gratificant»

Creo que la política i l'amistat no sempre van unides, però crec també que la política amb amistat no sols té més possibilitats de facilitar les coincidències sinó que també es fa més gratificant.

Antoni Gutiérrez Díaz

EL LLIBRE DEL MES

El 1923 Manuel Serra i Moret i Rafael Campalans van fundar la Unió Socialista de Catalunya, que fou el primer intent d'organitzar un partit socialista de disciplina exclusivament catalana.

El llibre de Ricard Alcaraz que avui presentem estudia les bases ideològiques, l'organització interna i l'actuació pública del nou grup polític des de la seva creació fins el 1936. Aquest darrer aspecte es concretà en la lluita contra la dictadura de Primo de Rivera, la defensa ferma de l'autonomia catalana, i la col·laboració minoritària en el Govern de la Generalitat Republicana.

Des del punt de vista ideològic, la USC feu formulacions molt contundents en l'aspecte d'intentar agermanar l'universalisme obrerista amb la defensa dels drets nacionals de Catalunya. Per això arribà a ésser qualificada de *nacionalista*, i es distancià profundament del socialisme espanyol.

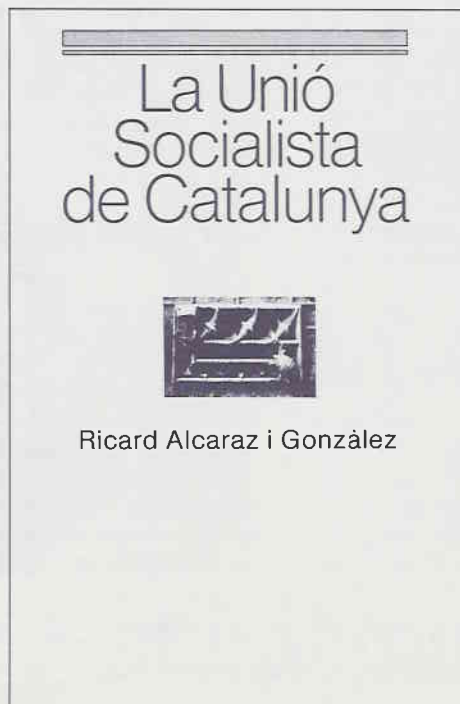
La USC criticà el tipus de federa-

lisme defensat pel PSOE perquè, en expressió d'Alcaraz, «no trencava la unitat preestablerta», i defensà la plena sobirania política de Catalunya, que la USC volia posar al servei «del pacte federatiu a establir amb els altres pobles ibèrics, i, si és possible, amb tots els pobles lliures de la terra» (Campalans).

El 1931 la USC donà vida a una nova organització germana, la Joventut Socialista de Catalunya, que arrelà sobretot a Barcelona.

Alcaraz estudia també en aquest llibre la implantació del partit a les diverses comarques de Catalunya i publica textos que ajuden a conèixer les bases doctrinals de l'organització. Aquest és, per tot això, un llibre que els militants socialistes haurien de llegir.

J.S.C.

Ricard Alcaraz i González:

La Unió Socialista de Catalunya. Pròleg de Josep Termes. «Curs d'història de Catalunya», 13. Barcelona, Edicions de la Magrana i Institut Municipal d'Història, de l'Ajuntament de Barcelona, 1987, 307 pàgs.

LA CAIXA DELS TRONS

Quan la lògica s'imposa

Per primera vegada d'ençà de la posada en marxa de les televisions autonòmiques, aquestes s'han posat efectivament d'acord amb TVE en un tema que fa referència amb les seves relacions amb el mercat. Es tracta de l'acord al qual han arribat, per una banda TVE, i per l'altra TV3 i les altres dues televisions autonòmiques que funcionen actualment, és a dir la basca ETB i la gallega TVG, per tal de presentar un front comú a l'hora de negociar un acord per a les retransmissions futbolístiques durant les pròximes temporades.

En comptes d'incórrer un cop més en les pica-baralles tan característiques d'anys anteriors, mercès a les quals —i per allò de què «a río revuelto, ganancia de pescadores»— la Lliga de Futbol Professional (LFP) i els clubs que la integren aconseguen sistemàticament beneficis suplementaris i molt sovint exagerats, enguany totes les televisions públiques existents actualment al territori espanyol han estat molt més intel·ligents i han sabut fer aquest front comú. Gràcies a això, a més d'evitar enfrontaments inútils entre elles, les quatre televisions públiques han pogut abaratir els seus costos i han assolit un bon acord per tal de cobrir una faceta important de les seves programacions, com són les retransmissions en directe de partits de futbol i la cobertura informativa setmanal de les competicions futbolístiques.

Afortunadament la lògica s'ha imposat, ara. Fóra bo que això representés un punt de partida per a les accions futures que totes les televisions públiques hauran de dur a terme per tal d'enfrontar-se amb la competència privada, nacional i transnacional, que com més va serà més dura i aferrissada. A més dels acords entre elles que hauran d'establir de manera permanent per a la prestació de serveis fixes —cessió de la xarxa de TVE a les televisions autonòmiques, intercanvi d'imatges, accés als serveis de l'UER, etc.—, molts dels quals funcionen ja a molt bon ritme i sense problemes, les televisions públiques hauran de treballar conjuntament per tal de fer front a la competència, sobretot a l'hora d'acudir als mercats nacionals i internacionals. Sense renunciar, és clar, a la competència entre elles, les televisions públiques han de ser conscients de la seva condició de tals i han d'establir vincles permanents de col·laboració. La seva recent entesa sobre assumptes futbolístics és un primer pas ben esperançador. Perquè finalment la lògica s'ha imposat.

L'especialització de TV2

La progressiva especialització de TV2 com a cadena de TVE dedica de manera preferent per a les retransmissions i els programes esportius planteja, sens dubte, problemes importants al *Circuit Català de TVE*, la programació del qual corre el risc de quedar limitada o quasi limitada a l'esport. Se-

Pilar Miró aposta per la fusió de Ràdio Cadena i Ràdio Nacional

ria una llàstima que succeís això, perquè com més va és més clar que cal que TVE presenti a Catalunya, i probablement també a les altres nacionalitats i regions espanyoles amb llengua pròpia diferent al castellà, una programació autònoma i en la llengua pròpia. Si definitivament prospera l'especialització de TV2 com a cadena esportiva i del directe, la qual cosa seria sempre d'agrair, caldria que TVE es plantejés la necessitat de posar en marxa una nova cadena, dedicada a la programació autonòmica. Seria la plasmació televisiva de l'Estat de les Autonomies. I seria una bona demostració de federalisme, és clar.

Un «tour de force» esplèndid

I ja que he començat parlant d'una qüestió relacionada amb l'esport a la televisió, bé cal que destaquï tot seguit l'esplèndid «tour de force» fet pel *Circuit Català de TVE* amb motiu de la celebració, a Roma, dels Campionats del Món d'Atletisme. Per espai de més d'una setmana, amb un total de prop de seixanta hores de retransmissions, TV2 va oferir-nos una cobertura informativa mòdica d'una de les més grans manifestacions esportives mundials. Sota la direcció d'aquest excel·lent periodista esportiu que és Martí Perarnau,

antic campió atlètic i molt bon coneixedor del tema, el *Circuit Català de TVE* ens va fer fruit d'allò més amb les seves retransmissions, a través de les quals vam poder assistir a una lliçó del bon treball fet per la italiana RAI.

Fusió de RCE amb RNE?

Segons declaracions recents de Pilar Miró, Directora General de RTVE, sembla que s'avança vers la definitiva fusió de *Ràdio Cadena Espanyola (RCE)* amb *Ràdio Nacional d'Espanya (RNE)*. Sembla que també aquí la lògica s'imposa, perquè no té ni cap ni peus l'existència actual de dues societats de radiodifusió pertanyents a RTVE, com són RNE i RCE, que es fan mútuament la competència i malbaraten esforços i cabals públics. Si prospera aquesta fusió, bé caldrà anar vers una especialització de diverses emissores i tenir molt en compte problemes concrets i específics. A Catalunya, per exemple, caldrà aprofitar l'avinentesa per tal de facilitar que *Ràdio 4* tingui accés a l'ona mitjana de què disposa ara RCE, i que les freqüències modulades disponibles siguin aprofitades també pel servei públic, ja sigui a través de RNE o a les ràdios municipals. Perquè allò que s'imposa és la col·laboració entre el servei públic.

Jordi Garcia-Soler

PSC
PSC-PSOE

INFORMACIÓ SOCIALISTA

DIRECTOR: Joaquim Llach
CONSELL DE REDACCIÓ: Rosa Serra, Francesc Sánchez, Jordi Serra, Jaume Sobrequés, Miquel Iceta, Anna Alòs, Núria Martínez

FOTOCOMPOSICIÓ: Pre-text, S.A.
IMPRESSIÓ: Tesa.
EDITA: Partit dels Socialistes de Catalunya
Nícaragua, 75. Tel. 321 01 00